

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **94292** (13) **U**
(51) МПК (2014.01)
A23F 3/34 (2006.01)
A61K 36/00

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2014 05000	(72) Винахідник(и): Кормош Світлана Михайлівна (UA), Базелюк Марина Василівна (UA), Леврінц Ізабелла Денешівна (UA), Дубровська Наталя Миколаївна (UA), Кормош Михайло Михайлович (UA)
(22) Дата подання заявки: 12.05.2014	
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 10.11.2014	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 10.11.2014, Бюл.№ 21	(73) Власник(и): ЗАКАРПАТСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ, просп. Свободи, 17, с. Велика Бакта, Берегівський р-н, Закарпатська обл., 90252 (UA)

(54) ФІТОЧАЙ "ШЛУНКОВИЙ" (ПРОФІЛАКТИКА ШЛУНКОВИХ ЗАХВОРЮВАНЬ)

(57) Реферат:

Фіточай для профілактики шлункових захворювань містить подорожник ланцетолистий, м'яту перцеву, материнку звичайну, шавлію лікарську, нагідки лікарські та додатково містить інтродуковані високоврожайні сорти малопоширених лікарських і пряно-ароматичних рослин, а саме: м'яту котячу, чабер гірський, гринделію могутню, гісоп лікарський, полин естрагон.

UA 94292 U

Корисна модель належить до галузі рослинництва, зокрема до підбору та складання травосумішок, які можуть бути використані, як самостійні загальнозміцнюючі, тонізуючі, заспокійливі фіточаї та профілактичні напої при окремо взятих захворюваннях, зокрема при захворюваннях травної системи.

Останнім часом, широкого застосування набуває фітотерапія. Але в основному використання лікарських рослин пов'язане з добором рослин або сумішей при певних конкретних захворюваннях у поєднанні з медикаментозним лікуванням. Рідше призначають тільки трави, а їх настої застосовують, як допоміжний засіб при лікуванні. Недоліком даного поєднання хімічних препаратів і трав'яних напоїв є те, що хоча і спостерігається позитивна динаміка при лікуванні, але не можливо чітко встановити: чи рослини діють позитивно, чи ліки, або і те і інше одночасно. При застосуванні такого лікування потрібно бути достатньо обачним, щоб визначити правильно дозу, як препарату, так і дози лікарських рослин. Проте, цікавість до лікарських рослин не зникає, а все далі стає більш вагомим. Траволікування є однією із складових профілактики захворювань [1-3].

Подібними до корисної моделі є фіточаї (травосумішки), які застосовують при конкретних захворюваннях травної системи, в т.ч. і шлунка. Їх готують із свіжозібраної рослинної сировини (витяжки, екстракти і настої), що обмежує термін використання цих сумішей. Крім того, використовують фіточаї, до складу яких входять сухі подрібнені трави та плоди (подорожник, полин, м'ята, ромашка, меліса, материнка, нагідки, корінь живокосту, парило, золототисячник, звіробій, кореневище лепехи та плоди фенхелю). Однак, ці рослини в основному є дикорослими і тому вміст біологічно активних речовин не є стабільним і це значною мірою впливає на якість самого продукту. Він потребує контролю з боку лікарів [4].

Недоліками вищезгаданих фіточаїв є те, що вони застосовуються як лікувальні напої для усунення конкретної проблеми (захворювання) і складові даних фіточаїв в основному дикорослі рослини. Кожна рослина містить дуже малу частку діючої речовини, яку в домашніх умовах не можливо встановити та змінити її кількість. Одночасне застосування трави, коренів та плодів також викликає труднощі (корені і плоди необхідно варити, а траву - достатньо залити окропом) [5,6].

В основу корисної моделі поставлено задачу підбору складових фіточаю, головним чином, інтродукованих пряно-ароматичних і лікарських рослин (виращування у культурі та створення нових перспективних сортів дає можливість чітко контролювати біохімічний вміст цих рослин, а також створювати сорти із заданими параметрами вмісту конкретно взятих корисних сполук), які б давали можливість застосовувати фітозбори, як самостійні напої тривалого вживання для зміцнення захисних сил організму, для нормалізації вмісту вітамінів, мінеральних солей, мікроелементів, покращення проникності мембрани, процесів екстракції і всмоктування органів травної системи.

Суть корисної моделі полягає у тому, що це напій профілактичної дії і застосовуючи інтродуковані пряно-ароматичні і лікарські рослини можливо збалансувати гармонійне поєднання біологічно активних речовин, які мають широкий спектр дії, а саме протиспастичну, пом'якшувальну, заспокійливу, протизапальну та забезпечити їх оптимальний вміст з конкретним дозуванням рослинної сировини та запобігти захворюванню. Рослини, які входять до фіточаю "Шлунковий" (профілактика шлункових захворювань) включають такі хімічні сполуки: квіткові корзинки нагідок лікарських містять 3 % каротиноїдів, ксантофіли (каротин, ніолаксантин, рубіксантин, цитроксантин), гірку речовину - календин, фітостерин, флавоноїди, ензими, 0,02 % ефірної олії, 3,5 % смол, до 4 % слизу, і до 7 % органічних кислот; м'ята котяча містить ефірну олію (0,13-0,4 %, основним компонентом, якої являється цитраль і цитронелол), вітамін С, дубильні речовини, гіркоту, глікозиди, сапоніни; м'ята перцева містить ефірну олію (1,5-3,5 %), ментол (60-70 %), терпенові вуглеводи - 9-25 %, вільні кислоти (12 %), дубильні речовини, гіркоти, нікотинову, мелісову, оцтову і валер'янову (46 %) та кавову кислоти, цитраль, гераніол, карвон, каротиноїди, флавоноїди - гесперидин, бетаїн, органічні кислоти – урсолову - 0,3 %, олеїнову - 0,12 %, таніди - 5-12 %, вітаміни: С - 7,5, Р - 14 мг/%, К, мікроелементи: мідь, марганець, стронцій; шавлія лікарська містить - ефірну олію - 1-2,5 %, алкалоїди, флавоноїди, таніди, гіркі, смолисті (5-6 %), дубильні та білкові речовини, сапоніни, крохмаль, камедь, тритерпенові органічні кислоти: урсолову, олеонову, хлорогенову, фітонциди, вітаміни Р, РР; подорожник ланцетолистий містить глікозиди, аукубі, дубильні речовини, ензими, слиз, багато вітаміну С, нафтохінон, флавоноїди, алкалоїди (сліди), фітонциди, солі калію, гіркоту; чабер гірський містить олію (0,5-2,1 %), багато фенолів (головним чином корвалол - 35-40 %), тимол, терпени, р-цимол, таніни, слизисті речовини; гринделія могутня містить в надземній частині сапоніни, алкалоїд - гринделін, глікозиди, дубильні речовини, багатоароматичних смол (до 20 %), рослина має здатність накопичувати селен, містить ефірну олію (до 1 %), таніни, вітаміни

А і Е; гісоп лікарський містить ефірну олію (0,6-2,0 %), флавоноїди (діосмін, ісопін, гесперидин), глікозиди, дубильні речовини і гіркоту, смоли, камедь, тритерпенові і органічні кислоти, він багатий на вітамін С (0,2 %); полин естрагон містить ефірну олію - 0,1-0,5 % (сухий - 0,25-0,8 %), вітаміни: В₁, С -42-57 (сухий - 2-70) мг/%, рутин (Р) - 172, провітамін А - 5,7-15 мг/%, цукор - 1,0-1,5 %, сирий білок - 2,0-2,5 %, клітковину - 1,0-1,2 %, флавоноїди, фітонциди; материнка звичайна містить ефірну олію (0,12-1,5 %, в якій виявлено феноли - тимол, карвакрол, біциклічні і трициклічні сесквитерпени), дубильні (до 8 %), флавонові речовини, антоціани, фітонциди, пігменти, гіркоту, із вітамінів аскорбінова кислота: знаходиться у траві - 310, листках - 565, квітах - 166 мг/%, мікроелементи: молібден, кобальт, цинк.

Поєднання у фіточаї "Шлунковий" (профілактика шлункових захворювань) інтродукованих та малопоширених рослин у такому відсотковому співвідношенні: нагідок лікарських - 10 %, м'яти котячої - 10 %, м'яти перцевої - 5 %, шавлії лікарської - 5 %, подорожника ланцетолистого - 10 %, чаберу гірського - 10 %, гринделії могутньої - 10 %, гісопу лікарського - 15 %, полину естрагону - 15 %, материнки звичайної - 10 %, сприяє регулюванню балансу біологічно активних речовин таким чином, що даний фітозбір нормалізує вміст вітамінів, мінеральних солей, мікроелементів, нормалізує проникність мембрани, процеси секреції та всмоктування запобігаючи захворюванню. Оптимальне поєднання біологічно активних речовин інтродукованих і малопоширених рослин створює гармонію смаку та аромату, що сприяє застосуванню фітозбору як самостійного вітамінізованого, загальнозміцнюючого, тонізуючого та профілактичного напою, а кількісний і якісний склад трав спрямований на тривале застосування фіточаю без шкоди для організму людини.

У корисній моделі, що заявляється використані інтродуковані сорти пряно-ароматичних та лікарських рослин (нагідок лікарських, м'яти котячої, м'яти перцевої, шавлії лікарської, материнки звичайної) і малопоширених (подорожник ланцетолистий, чаберу гірського, гринделії могутньої, гісопу лікарського, полину естрагону) культур, а також визначена їх вагова частина у фітозборі у такому співвідношенні компонентів 1:1:0,5:0,5:1:1:1:1,5:1,5.

Сушіння трав відбувається у природних умовах (на горіщі) у затіненому місці в короткий строк та подрібнення сировини, яке проводиться вручну сприяють максимальному збереженню корисних речовин від руйнування, а вміст у сировині ефірної олії пряно-ароматичних рослин підсилює позитивну дію фітозбору.

Джерела інформації:

1. Горбань А.Т. и др. Лекарственные растения: вековой опыт изучения и возделывания. /А.Т. Горбань, С.С. Горлачева, В.П. Кривуненко. - Полтава: Верстка, 2004. - С. 7-22.

2. Либусь О.К. и др. Эфирномасличные и пряно-ароматические растения. Фито-, арома-, ароматотерапия. /О.К. Либусь, В.Д. Работягов, С.П. Кутько, Л.А. Хлыпенко. - Херсон "Айлант", 2004. - С. 40-50, 58-61.

3. Современная фитотерапия. //Под ред. чл.-корр., проф., д-ра Веселина Петкова. - София "Медицина и физкультура", 1988. - С. 15-17, 29-30, 34-40.

4. Памуков Д.П., Ахтарджаев Х.З. Аптека живой природы /Д.П. Памуков, Х.З. Ахтарджаев. - Київ»Урожай", 1991.-С. 165-170.

5. Носаль І.М. Від рослини до людини. /І.М. Носаль. - Київ "Веселка", 1995.-С. 5-25.

6. Носаль М.А. Лекарственные растения и способы их применения в народе / М.А. Носаль, І.М. Носаль. - Киев, 1965.-е. 11-13.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Фіточай для профілактики шлункових захворювань, що містить подорожник ланцетолистий, м'яту перцеву, материнку звичайну, шавлію лікарську і нагідки лікарські, який **відрізняється** тим, що додатково містить інтродуковані високоврожайні сорти малопоширених лікарських і пряно-ароматичних рослин, а саме: м'яту котячу, чабер гірський, гринделію могутню, гісоп лікарський, полин естрагон, при наступному співвідношенні компонентів, мас. %: нагідки лікарські - 10, м'ята котяча - 10, м'ята перцева - 5, шавлія лікарська - 5, подорожник ланцетолистий - 10, чабер гірський - 10, гринделія могутня - 10, гісоп лікарський - 15, полин естрагон - 15, материнка звичайна - 10 або у масовому співвідношенні вищезгаданих компонентів 1:1:0,5:0,5:1:1:1:1,5:1,5:1.

Комп'ютерна верстка Л. Литвиненко

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601